

Advies over een ontwerp van koninklijk besluit tot het opstellen van productnormen voor biobrandstoffen

- Op vraag van de Minister van Klimaat en Energie, Dhr. Magonette, in een brief van 25 juli 2011
- Voorbereid door de werkgroep productnormen
- Goedgekeurd door de leden van de Algemene Vergadering via schriftelijke procedure (zie Bijlage 1)
- De oorspronkelijke taal van dit advies is het Frans

1. Context

- [a] Minister van Klimaat en energie Paul Magonette heeft bij de FRDO een adviesaanvraag ingediend over een ontwerp van koninklijk besluit tot het opstellen van productnormen voor biobrandstoffen. In de brief van 25 juli 2011 vraagt hij dat de FRDO zijn advies zou formuleren tegen 30 augustus 2011. Er werd een extra termijn tot 18 oktober 2011 toegekend.
- [b] Het ontwerp van koninklijk besluit dat ter advies is voorgelegd, heeft in de eerste plaats tot doel:
- de gedeeltelijke omzetting in Belgisch recht van de artikels 17 tot 19 van richtlijn 2009/28/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en houdende wijziging en intrekking van de richtlijnen 2001/77/EG en 2003/30/EG;
 - de omzetting in Belgisch recht van artikel 1, alinea's 5 en 6, van richtlijn 2009/30/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 23 april 2009 tot wijziging van richtlijn 98/70/EG met betrekking tot de specificatie van benzine, dieselbrandstof en gasolie en tot invoering van een mechanisme om de emissies van broeikasgassen te monitoren en te verminderen, tot wijziging van richtlijn 1999/32/EG van de Raad met betrekking tot de specificatie van door binnenschepen gebruikte brandstoffen en tot intrekking van richtlijn 93/12/EEG.
- [c] Het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit vereist hiertoe onder meer dat een productverklaring wordt opgesteld, die een bewijs moet bevatten dat de partij biobrandstoffen voldoet aan een reeks duurzaamheidscriteria, voor alle op de markt gebrachte partijen en dat deze laatste geïdentificeerd worden door een uniek referentienummer.
- [d] De tekst regelt eveneens de manier waarop het naleven van de duurzaamheidscriteria moet worden aangetoond.

2. Advies

2.1. Algemene beschouwingen

- [1] De FRDO begrijpt dat de omzetting van deze richtlijn aan beperkte termijnen gebonden is, maar betreurt dat de raad niet meer tijd kreeg om te debatteren over de maatschappelijke en politieke context van de voorwaarden waaronder biobrandstoffen kunnen worden aangewend, nu de standpunten van de verschillende groepen terzake verdeeld zijn. Zo meent de Raad dat hij – indien hij meer tijd had gekregen, wat wenselijk lijkt om over zo een gevoelig onderwerp te overleggen – de verschillende standpunten waarschijnlijk voor een deel dichter bij elkaar had kunnen brengen.

2.1.1. Algemene context

- [2] De Raad herinnert eraan dat hij in zijn advies “Biomassa” van 4 juli 2008¹ heeft aangegeven dat ieder energiebeleid in de allereerste plaats gericht moet zijn op energiezuinigheid en energie-efficiëntie. Het is dan ook in de context van een coherent en duurzaam energiebeleid dat energetische toepassingen van biomassa een plaats kunnen krijgen, rekening houdend met een realistische inschatting van hun potentieel en hun beperkingen. De doelstelling van 10% biobrandstoffen kan momenteel slechts worden bereikt indien de Europese Unie deze op grote schaal invoert.
- [3] Sommige leden² van de Raad herinneren eraan dat de FRDO in dat advies daarom van mening was dat deze doelstelling van 10% biobrandstoffen tegen 2020 zou moeten worden herzien binnen een aanpak van duurzame ontwikkeling. Dat zou dat evenwel allerm minst betekenen dat men zou moeten afstappen van het Europese doel om in 2020 20% van het energieverbruik uit hernieuwbare bronnen te halen.

Diezelfde leden herinneren eraan dat sindsdien de doelstelling van 10% biobrandstoffen werd geherformuleerd tot 10% energie geproduceerd op basis van hernieuwbare bronnen voor het transport door de genoemde richtlijn 2009/28/EG. De situatie blijft ondertussen problematisch. De middelen ingezet door de Belgische en Europese overheden om het doel van 10% te bereiken steunen in sterke mate op het gebruik van biobrandstoffen van de eerste generatie (van landbouwkundige oorsprong) die ernstige schade veroorzaken op het vlak van duurzame ontwikkeling.

Diezelfde leden vinden dat de Belgische en Europese overheden rekening zouden moeten houden met de vele recente wetenschappelijke studies³, waarvan deze overheden in bepaalde gevallen de opdrachtgever zijn. Die studies brengen de verschillende negatieve gevolgen naar voren van de stijgende vraag naar biobrandstoffen en van het ondersteunend beleid. Gezien het grote aantal gevolgen moet zeer speciale aandacht worden besteed aan de coherentie van de toegepaste beleidslijnen.

¹ Zie http://www.frdo.be/DOC/pub/ad_av/2008/2008a04n.pdf.

² Leden die dit standpunt steunen: Mevr. Anne Panneels, Dhr. Jan Turf – ondervoorzitters ; Dhr. Roland de Schaetzen (Natagora), Mevr. Lieze Cloots (BBL), Mevr. Jacqueline Miller (IEW), Mevr. Sabien Leemans (WWF) – vertegenwoordigers van de NGO's voor milieubescherming ; Dhr. Bert De Wel (ACV), Dhr. Claude Rolin (ACV), Mevr. Diana Van Oudenhoven (ACLVB), Dhr. Daniel Van Daele (FGTB), Dhr. Sébastien Storme (FGTB) – vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties ; Dhr. Marc Vandercammen (OIVO), Dhr. Christian Rousseau (Test-Aankoop) – vertegenwoordigers van de NGO's die de belangen van de verbruikers verdedigen ; Dhr. Gert Vandermosten (VODO), Dhr. Jo Dalemans (Broederlijk Delen), Dhr. Nicolas Van Nuffel (CNCD) – vertegenwoordigers van de NGO's voor ontwikkelingssamenwerking ; Mevr. Monique Carnol (ULg), Mevr. Lieve Helsen (KUL), Dhr. Edwin Zaccai (ULB) – vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus.

Leden die zich bij dit standpunt onthouden: Dhr. Theo Rombouts – voorzitter ; Mevr. Ann Nachtergaele (FEVIA) – vertegenwoordiger van de werkgeversorganisaties.

De andere leden steunen dit standpunt niet.

³ Met name de studies Peters, Munting 2010, EEA 2011, enz.

- [4] Andere raadsleden⁴ zijn van oordeel dat alle lidstaten een kader met als horizon 2020 hebben vastgelegd en goedgekeurd en dat men zich bijgevolg aan dat kader moet houden. Indien dit kader zou moeten worden herzien, dan zou dit op Europees niveau moeten gebeuren en zou het over alle punten van het kader in kwestie moeten gaan. Dit wil zeggen zowel over de doelstellingen, de modaliteiten als de begeleidende maatregelen. Een dergelijke herziening zou moeten gebeuren in het licht van de opgedane ervaring, de ondervonden hindernissen, de effectief bewezen mogelijkheden en de al goedgekeurde investeringen. Dat alles dient te gebeuren met het oog op het voorstellen van een kader dat tegelijk rekening houdt met de ecologische en economische aspecten en met deze van de bevoorradingszekerheid.

In het advies "Biomassa" van de FRDO hadden diezelfde leden zich uitgesproken voor een herziening van de doelstelling van 10% hernieuwbare energie in het transport, op een moment dat het Europees regelgevend kader nog ter discussie stond. Zodra de genoemde richtlijn 2009/28/EG werd aangenomen heeft België beleid, mechanismen en stimuli ingesteld om zo enerzijds investeringen aan te trekken voor de producenten van biobrandstoffen in ons land en anderzijds de bijmenging van biobrandstoffen bij de 'klassieke' dieselbrandstof te verplichten. De actoren hebben dus geïnvesteerd en hebben zich aangepast aan het nieuwe kader. Nu een stap terugzetten en de regels van het spel veranderen terwijl men bezig is zou zeer aanzienlijke financiële verliezen kunnen opleveren voor bepaalde sectoren, terwijl zij verbintenissen hebben gekregen van de overheid. Meer zelfs, een dergelijke herziening zou het huidig en toekomstig steunbeleid van de overheid – in het bijzonder de steun aan hernieuwbare energie – in diskrediet brengen en wantrouwen erover opwekken. Het huidig nationaal kader is vastgelegd tot in 2013 en de overheid heeft daarbij zelf verbintenissen opgenomen op het vlak van het volume aan biobrandstoffen dat op de markt moet komen.

- [5] Sommige leden⁵ van de raad zijn van oordeel dat de omzetting in Belgisch recht van de genoemde richtlijn 2009/28/EG rekening moet houden met de evolutie van de mondiale context en het effect van een toename van de vraag, met name voor de landen in het Zuiden. Het gaat daarbij om: de voedselcrisis, prijsvolatiliteit van landbouwproducten, opstanden in veel landen in samenhang met gronden die verkocht, verhuurd, in concessie gegeven of gericht zijn op de productie van biobrandstoffen, nieuwe studies over de indirecte gevolgen van biobrandstoffen, de afwezigheid van een reële vermindering van de emissie van broeikasgassen voor een aantal van de biobrandstoffen en zelfs een toename van die emissies in sommige gevallen, het nastreven van de toename van de vraag naar brandstoffen, enz.

⁴ Leden die dit standpunt steunen: Mevr. Isabelle Callens – ondervoorzitster ; Dhr. Piet Vanden Abeele (UNIZO), Mevr. Anne Defourny (VBO), Mevr. Isabelle Chaput (Essencia), Mevr. Marie-Laurence Semaille (FWA) – vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties ; Mevr. Hilde De Buck (Electrabel) – vertegenwoordiger van de energieproducenten.

Leden die zich bij dit standpunt onthouden: Dhr. Theo Rombouts – voorzitter ; Mevr. Ann Nachtergaele (FEVIA) – vertegenwoordiger van de werkgeversorganisaties ; Dhr. Edwin Zaccai (ULB) – vertegenwoordiger van de wetenschappelijke milieus.

De andere leden steunen dit standpunt niet.

⁵ Leden die dit standpunt steunen: Mevr. Anne Panneels, Dhr. Jan Turf – ondervoorzitters ; Dhr. Roland de Schaetzen (Natagora), Mevr. Lieze Cloots (BBL), Mevr. Jacqueline Miller (IEW), Mevr. Sabien Leemans (WWF) – vertegenwoordigers van de NGO's voor milieubescherming ; Dhr. Bert De Wel (ACV), Dhr. Claude Rolin (ACV), Mevr. Diana Van Oudenhoven (ACLVB), Dhr. Daniel Van Daele (FGTB), Dhr. Sébastien Storme (FGTB) – vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties ; Dhr. Marc Vandercammen (OIVO), Dhr. Christian Rousseau (Test-Aankoop) – vertegenwoordigers van de NGO's die de belangen van de verbruikers verdedigen ; Dhr. Gert Vandermosten (VODO), Dhr. Jo Dalemans (Broederlijk Delen), Dhr. Nicolas Van Nuffel (CNCD) – vertegenwoordigers van de NGO's voor ontwikkelingssamenwerking ; Mevr. Monique Carnol (ULg), Dhr. Edwin Zaccai (ULB) – vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus.

Leden die zich bij dit standpunt onthouden: Dhr. Theo Rombouts – voorzitter ; Mevr. Ann Nachtergaele (FEVIA) – vertegenwoordiger van de werkgeversorganisaties.

De andere leden steunen dit standpunt niet.

- [6] Andere leden⁶ van de raad zijn van oordeel dat de omzetting in Belgisch recht van de genoemde richtlijn 2009/28/EG strikt moet worden uitgevoerd – niet minder of meer – en zeker voor die artikelen die betrekking hebben op duurzaamheidscriteria die vallen onder artikel 114 van het VWEU. Het principe zelf van de omzetting in Belgisch recht van Europese richtlijnen mag niet in vraag worden gesteld. Dat belet deze leden niet om de regering uit te nodigen om weldra de wetten te herzien die betrekking hebben op biobrandstoffen en dat in het kader van een heldere visie⁷ die vooraf zal zijn bepaald en die volledig aansluit bij de Europese visie over deze kwestie.
- [7] Sommige leden⁸ van de Raad vinden dat de analyse betrekking moet hebben op de relevantie van het huidige certificeringsbeleid voor biobrandstoffen binnen de urgente context op het vlak van het klimaat en rekening moet houden van het feit dat er geen beleid is dat becijferde doelstellingen vastlegt om de vraag naar brandstoffen te verminderen. Daarnaast moet de steun van de overheden aan biobrandstoffen worden geanalyseerd vanuit de invalshoek van de verhouding tussen de doeltreffendheid ervan om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en de kostprijs ervan voor de gemeenschap, en dat in vergelijking met andere denkbare middelen. Het in vraag stellen van de publieke steun aan de biobrandstoffen, en in het bijzonder voor die waarvoor de aanwijzingen van negatieve gevolgen toenemen, moet worden overwogen.
- [8] Andere leden⁹ van de raad wijzen er nogmaals op dat het niet belasten van de biobrandstoffen werd ingesteld om de ontwikkeling mogelijk te maken van Belgische productiecentra voor biobrandstoffen die beantwoorden aan de duurzaamheidscriteria zoals vastgelegd in een federaal bestek. Zonder die defiscalisering zou waarschijnlijk geen enkele Belgische industrie het licht hebben gezien. Een ander beoogd doel was om, dankzij die defiscalisering, stabiele prijzen te waarborgen voor de consumenten (op het niveau van het totaal aantal betaalde accijnzen).

2.1.2. Hiërarchische indeling van het gebruik van biomassa

- [9] Zoals ook al werd gesteld in het genoemde advies “Biomassa”, pleit de Raad ervoor om een hiërarchie in te voeren in het gebruik van biomassa.

⁶ Leden die dit standpunt steunen: Mevr. Isabelle Callens – ondervoorzitster ; Dhr. Piet Vanden Abeele (UNIZO), Mevr. Anne Defourny (VBO), Mevr. Isabelle Chaput (Essenscia), Mevr. Marie-Laurence Semaille (FWA) – vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties ; Mevr. Hilde De Buck (Electrabel) – vertegenwoordiger van de energieproducenten ; Mevr. Lieve Helsen (KUL) – vertegenwoordiger van de wetenschappelijke milieus.

Leden die zich bij dit standpunt onthouden: Dhr. Theo Rombouts – voorzitter ; Mevr. Ann Nachtergaele (FEVIA) – vertegenwoordiger van de werkgeversorganisaties ; Dhr. Edwin Zaccai (ULB) – vertegenwoordiger van de wetenschappelijke milieus.

De andere leden steunen dit standpunt niet.

⁷ Met name in termen van accijnspercentage, van het op de markt gebrachte volume,...

⁸ Leden die dit standpunt steunen: Mevr. Anne Panneels, Dhr. Jan Turf – ondervoorzitters ; Dhr. Roland de Schaetzen (Natagora), Mevr. Lieze Cloots (BBL), Mevr. Jacqueline Miller (IEW), Mevr. Sabien Leemans (WWF) – vertegenwoordigers van de NGO's voor milieubescherming ; Dhr. Bert De Wel (ACV), Dhr. Claude Rolin (ACV), Mevr. Diana Van Oudenhoven (ACLVB), Dhr. Daniel Van Daele (FGTB), Dhr. Sébastien Storme (FGTB) – vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties ; Dhr. Marc Vandercammen (OIVO), Dhr. Christian Rousseau (Test-Aankoop) – vertegenwoordigers van de NGO's die de belangen van de verbruikers verdedigen ; Dhr. Gert Vandermosten (VODO), Dhr. Jo Dalemans (Broederlijk Delen), Dhr. Nicolas Van Nuffel (CNCD) – vertegenwoordigers van de NGO's voor ontwikkelingssamenwerking ; Mevr. Monique Carnol (ULg), Mevr. Lieve Helsen (KUL), Dhr. Edwin Zaccai (ULB) – vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus.

Leden die zich bij dit standpunt onthouden: Dhr. Theo Rombouts – voorzitter ; Mevr. Ann Nachtergaele (FEVIA) – vertegenwoordiger van de werkgeversorganisaties.

De andere leden steunen dit standpunt niet.

⁹ Leden die dit standpunt steunen: Mevr. Isabelle Callens – ondervoorzitster ; Dhr. Piet Vanden Abeele (UNIZO), Mevr. Anne Defourny (VBO), Mevr. Isabelle Chaput (Essenscia), Mevr. Marie-Laurence Semaille (FWA) – vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties ; Mevr. Hilde De Buck (Electrabel) – vertegenwoordiger van de energieproducenten.

Leden die zich bij dit standpunt onthouden: Dhr. Theo Rombouts – voorzitter ; Mevr. Ann Nachtergaele (FEVIA) – vertegenwoordiger van de werkgeversorganisaties.

De andere leden steunen dit standpunt niet.

In eerste instantie moet het recht op een toereikende voeding¹⁰ over de hele wereld en voor iedereen gegarandeerd worden. In tweede instantie kan biomassa gebruikt worden als niet-voedingsgrondstof. Tot slot kan biomassa in derde instantie ook voor energetische doeleinden worden ingezet.

- [10] Wat dit laatste punt betreft, benadrukt de FRDO dat het wijzigen van onze consumptiepatronen en verplaatsingsmodi door de klemtoon op het openbaar vervoer te leggen¹¹ algemeen gezien een van de beste manieren is om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen.

2.1.3. Hiërarchie van de normen

- [11] Sommige leden¹² van de Raad stellen vast dat economische vrijheden de overhand hebben op de fundamentele rechten omdat het vooralsnog onmogelijk lijkt om sociale criteria op te leggen voor biobrandstoffen, terwijl de meeste staten het internationaal verdrag betreffende economische, sociale en culturele rechten hebben goedgekeurd, en alle lidstaten van de WHO ook lid zijn van de IAO. Het is een situatie die des te minder aanvaardbaar is nu de Europese Unie haar sociale luik nog meer heeft versterkt en haar handvest betreffende fundamentele rechten een dwingende waarde heeft toegekend bij het van kracht worden van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). Op grond van de artikelen 9¹³ en 11¹⁴ en de horizontale clausules die ze instellen moet de Europese Unie rekening houden met de sociale en milieudimensie, en meer in het algemeen met duurzame ontwikkeling in het geheel van het beleid en de acties. Een dergelijke verplichting, ingeschreven in het primair recht, moet ervoor zorgen dat de balans nooit meer overhelst ten voordele van de economische vrijheden, terwijl men het respect voor de fundamentele rechten links laat liggen.
- [12] Andere leden¹⁵ van de Raad stellen vast dat de milieuaspecten overheersen. Het ontwerp van koninklijk besluit dat wordt herzien is slechts een schakel in de vele Europese richtlijnen die de uitstoot van broeikasgassen op Europees niveau willen verminderen. Wij kunnen alleen maar vaststellen, en vooral in ons land, dat milieubeslissingen worden genomen zonder dat hun economische impact vooraf ernstig wordt geanalyseerd.

¹⁰ Cf. art. 11 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (1966).

¹¹ Zoals wordt bepleit in het kaderadvies voor een duurzame mobiliteit dat de FRDO uitbracht op 19 februari 2004: *“De FRDO denkt dat het beheer van de vraag aan de basis moet liggen van een strategie voor duurzame mobiliteit, met de bedoeling de vraag naar mobiliteit meester te worden en de middelen om hieraan te voldoen rationeel aan te pakken door het bijsturen van persoonlijke behoeften aan te moedigen”*.

¹² Leden die dit standpunt steunen: Mevr. Anne Panneels, Dhr. Jan Turf – ondervoorzitters ; Dhr. Roland de Schaetzen (Natagora), Mevr. Lieze Cloots (BBL), Mevr. Jacqueline Miller (IEW), Mevr. Sabien Leemans (WWF) – vertegenwoordigers van de NGO's voor milieubescherming ; Dhr. Bert De Wel (ACV), Dhr. Claude Rolin (ACV), Mevr. Diana Van Oudenhoven (ACLVB), Dhr. Daniel Van Daele (FGTB), Dhr. Sébastien Storme (FGTB) – vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties ; Dhr. Marc Vandercammen (OIVO), Dhr. Christian Rousseau (Test-Aankoop) – vertegenwoordigers van de NGO's die de belangen van de verbruikers verdedigen ; Dhr. Gert Vandermosten (VODO), Dhr. Jo Dalemans (Broederlijk Delen), Dhr. Nicolas Van Nuffel (CNCD) – vertegenwoordigers van de NGO's voor ontwikkelingssamenwerking ; Mevr. Monique Carnol (ULg), Dhr. Edwin Zaccai (ULB) – vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus.

Leden die zich bij dit standpunt onthouden: Dhr. Theo Rombouts – voorzitter.

De andere leden steunen dit standpunt niet.

¹³ *“Bij de bepaling en de uitvoering van haar beleid en optreden houdt de Unie rekening met de eisen in verband met de bevordering van een hoog niveau van werkgelegenheid, de waarborging van een adequate sociale bescherming, de bestrijding van sociale uitsluiting alsmede een hoog niveau van onderwijs, opleiding en bescherming van de volksgezondheid.”*

¹⁴ *“De eisen inzake milieubescherming moeten worden geïntegreerd in de omschrijving en uitvoering van het beleid en het optreden van de Unie, in het bijzonder met het oog op het bevorderen van duurzame ontwikkeling.”*

¹⁵ Leden die dit standpunt steunen: Mevr. Isabelle Callens – ondervoorzitster ; Dhr. Piet Vanden Abeele (UNIZO), Mevr. Ann Nachtergaele (FEVIA), Mevr. Anne Defourny (VBO), Mevr. Isabelle Chaput (Essenscia), Mevr. Marie-Laurence Semaille (FWA) – vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties ; Mevr. Hilde De Buck (Electrabel) – vertegenwoordiger van de energieproducenten ; Mevr. Lieve Helsen (KUL) – vertegenwoordiger van de wetenschappelijke milieus.

Lid die zich bij dit standpunt onthoudt: Dhr. Theo Rombouts – voorzitter.

Diezelfde leden van de Raad zijn van mening dat de duurzaamheidcriteria betreffende biobrandstoffen en biomassa zich moeten concentreren op de lokale aspecten die eigen zijn aan landbouw- of bosbouwbedrijven. De meer transversale problemen die niet specifiek zijn voor biobrandstoffen en biomassa moeten het voorwerp uitmaken van specifieke beleidslijnen en instrumenten, zoals dat bijvoorbeeld het geval is voor de normen van de IAO. In dat laatste geval heeft de IAO tot taak zijn normen te controleren. Aldus: *“De toepassing van de internationale arbeidsnormen wordt regelmatig onderzocht door onder meer de controleorganen van de IAO. (...) Er kunnen procedures betreffende bezwaren en klachten worden opgestart tegen lidstaten die de conventies niet naleven die zij hebben goedgekeurd. In het kader van een speciale procedure onderzoekt het Comité voor de vakbondsvrijheid de klachten over schendingen van de vakbondsvrijheid, of een lidstaat de conventies in kwestie nu al dan niet heeft goedgekeurd”*¹⁶. Bovendien *“zijn de landen die een conventie hebben goedgekeurd verplicht die juridisch en in de praktijk toe te passen en op regelmatige tijdstippen verslag uit te brengen over de toepassing ervan”*. Hetzelfde geldt voor de akkoorden in de schoot van de Verenigde Naties.

2.2. Belgisch recht

2.2.1. Duurzaamheidscriteria

- [13] De raad stelt vast dat in dit stadium de voorgestelde criteria voornamelijk betrekking hebben op broeikasgassen en bodems.
- [14] De raad merkt op dat er in het Belgisch recht al een definitie van “duurzame biobrandstoffen” bestaat in artikel 2, 8° van de wet van 22 juli 2009 houdende verplichting tot bijmenging van biobrandstof in de tot verbruik uitgeslagen fossiele motorbrandstoffen, maar benadrukt dat deze definitie andere duurzaamheidscriteria voorziet dan deze vermeld in de genoemde richtlijn 2009/28/EG, wat haar tegenstrijdig maakt met deze laatste tekst. De FRDO wil bijgevolg weten binnen welke termijn de federale overheden deze wetgeving in overstemming willen brengen met het Europese recht.
- [15] De FRDO is bovendien van mening dat België geen uitzondering mag maken inzake de datum waarop bepaalde duurzaamheidscriteria van kracht worden voor producenten die door de Belgische overheden zijn erkend overeenkomstig de wet van 10 juni 2006 betreffende de biobrandstoffen. Deze erkende producenten zouden vanaf 1 april 2013 moeten kunnen garanderen dat de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen als gevolg van het gebruik van hun producten minstens 35% zal bedragen.
- [16] De FRDO merkt daarnaast op dat het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit duurzaamheid anders definieert dan de genoemde wet van 22 juli 2009 en andere duurzaamheidscriteria bevat dan deze die beoogd worden in de genoemde wet van 10 juni 2006, wat deze tekst in tegenspraak brengt met deze twee wetten en de Europese criteria. De Raad stelt ook vast dat deze criteria anders zijn dan deze van de genoemde richtlijn 2009/28/EG.
- [17] Sommige leden¹⁷ van de raad vinden dat het noodzakelijk is echt duurzame criteria te bepalen en na te leven (dit wil zeggen ecologische, economische en sociale criteria) op Europees niveau en zijn van mening dat het ontbreken van een strikt kader op dit niveau andere initiatieven – ofwel binnen een groep van enkele staten of op nationaal niveau - niet in de weg mag staan.

De andere leden steunen dit standpunt niet.

¹⁶ <http://www.ilo.org>

¹⁷ Leden die dit standpunt steunen: Mevr. Anne Panneels, Dhr. Jan Turf – ondervoorzitters ; Dhr. Roland de Schaetzen (Natagora), Mevr. Liezè Cloots (BBL), Mevr. Jacqueline Miller (IEW), Mevr. Sabien Leemans (WWF) – vertegenwoordigers van de NGO's voor milieubescherming ; Dhr. Bert De Wel (ACV), Dhr. Claude Rolin (ACV), Mevr. Diana Van Oudenhoven (ACLVB), Dhr. Daniel Van Daele (FGTB), Dhr. Sébastien Storme (FGTB) – vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties ; Dhr. Marc Vandercammen (OIVO), Dhr. Christian Rousseau (Test-Aankoop) – vertegenwoordigers van de NGO's die de belangen van de verbruikers verdedigen ; Dhr. Gert Vandermosten (VODO), Dhr. Jo Dalemans (Broederlijk Delen), Dhr. Nicolas Van Nuffel (CNCD) – vertegenwoordigers van de NGO's voor ontwikkelingssamenwerking ; Mevr. Monique Carnol (ULg), Dhr. Edwin Zaccaï (ULB) – vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus.

Lid die zich bij dit standpunt onthoudt: Dhr. Theo Rombouts – voorzitter.

Diezelfde leden van de raad stellen zich vragen bij de controleerbaarheid van de criteria, met name gezien het volume aan biobrandstoffen dat in het geding is en gezien het zwakke respect voor de rechtstaat in sommige productieregio's. Anderzijds wordt de onafhankelijkheid van sommige van de vrijwillige internationale certificeringssystemen aanvaard door de Europese Commissie in twijfel getrokken door een groot aantal NGO's. Er is alle reden om zich ervan te vergewissen dat de onafhankelijkheid van controleorganismen niet in vraag kan worden gesteld.

Die leden onderstrepen bovendien dat de genoemde richtlijn 2009/28/EG uitdrukkelijk evolutief van aard is. Er is met name voorzien dat de Commissie tegen eind 2010 een voorstel doet om rekening te houden met de indirecte wijzigingen in landgebruik (*indirect land use change – ILUC*). De Commissie zou dan zo nodig vanaf 2012 corrigerende maatregelen voorstellen, met name als een belangrijk effect op de voedselprijzen wordt vastgesteld.

- [18] Andere leden¹⁸ herinneren eraan dat er geen andere criteria zijn voorzien dan die welke bepaald zijn in de richtlijn (cf. § [6] supra) en dat de duurzaamheidscriteria identiek moeten zijn in heel Europa. Bovendien is het niet aangewezen, in het kader van de doelstellingen die zijn vastgelegd tegen 2020, de duurzaamheidscriteria aan te passen op 8 jaar van de einddatum en binnen termijnen die nog korter zijn wat de tussentijdse doelstellingen betreft die de lidstaten moeten halen. Bovendien moet elke herziening van criteria zich op termijn concentreren op de lokale aspecten die eigen zijn aan landbouw- of bosbouwbedrijven (cf. § [12] supra).

Ten slotte herinneren diezelfde leden eraan dat de FRDO in het advies "Biomassa" heeft gesteld dat *"Om een duurzame productie en gebruik van biomassa te waarborgen (...) op korte termijn nood (is) aan internationale duurzaamheidscriteria. (Nvdr: op dit moment zijn er enkel Europese criteria vastgelegd.) De gehanteerde criteria zouden voor de productiefase gelijk moeten zijn en onafhankelijk van het eindgebruik om verschuivingseffecten te vermijden."*

- [19] De Raad is van mening dat de duurzaamheidscriteria in alle geval:

- idealiter wereldwijd of Europees moeten zijn, zodat de vrije markttoegang verzekerd is;
- algemeen van toepassing moeten zijn;
- meetbaar, controleerbaar en certificeerbaar moeten zijn;
- dwingend moeten zijn.

- [20] Sommige leden¹⁹ betreuren het feit dat de milieucriteria te zwak zijn (de balans op het vlak van reductie van emissies van broeikasgassen is onvoldoende en de criteria houden geen rekening met veranderingen in bodembestemming, bodem- en watervervuiling, verlies aan biodiversiteit en de verspreiding van GGO's) en dat er niets wordt gezegd over de indirecte wijzigingen in bodembestemming.

De andere leden steunen dit standpunt niet.

¹⁸ Leden die dit standpunt steunen: Mevr. Isabelle Callens – ondervoorzitster ; Dhr. Piet Vanden Abeele (UNIZO), Mevr. Ann Nachtergaele (FEVIA), Mevr. Anne Defourny (VBO), Mevr. Isabelle Chaput (Essenscia), Mevr. Marie-Laurence Semaille (FWA) – vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties ; Mevr. Hilde De Buck (Electrabel) – vertegenwoordiger van de energieproducenten ; Mevr. Lieve Helsen (KUL) – vertegenwoordiger van de wetenschappelijke milieus.

Lid die zich bij dit standpunt onthoudt: Dhr. Theo Rombouts – voorzitter.

De andere leden steunen dit standpunt niet.

¹⁹ Leden die dit standpunt steunen: Mevr. Anne Panneels, Dhr. Jan Turf – ondervoorzitters ; Dhr. Roland de Schaetzen (Natagora), Mevr. Liezè Cloots (BBL), Mevr. Jacqueline Miller (IEW), Mevr. Sabien Leemans (WWF) – vertegenwoordigers van de NGO's voor milieubescherming ; Dhr. Bert De Wel (ACV), Dhr. Claude Rolin (ACV), Mevr. Diana Van Oudenhoven (ACLVB), Dhr. Daniel Van Daele (FGTB), Dhr. Sébastien Storme (FGTB) – vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties ; Dhr. Marc Vandercammen (OIVO), Dhr. Christian Rousseau (Test-Aankoop) – vertegenwoordigers van de NGO's die de belangen van de verbruikers verdedigen ; Dhr. Gert Vandermosten (VODO), Dhr. Jo Dalemans (Broederlijk Delen), Dhr. Nicolas Van Nuffel (CNCD) – vertegenwoordigers van de NGO's voor ontwikkelingssamenwerking ; Mevr. Monique Carnol (ULg), Dhr. Edwin Zaccaï (ULB) – vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus.

Lid die zich bij dit standpunt onthoudt: Dhr. Theo Rombouts – voorzitter.

Wat dat laatste punt betreft verplicht de genoemde richtlijn 2009/28/EG de Europese Commissie om studies uit te voeren en zo nodig een methodologie voor te stellen die het mogelijk maakt de indirecte emissies van broeikasgassen mee in te rekenen (in de vorm van een "ILUC-factor"). De door de Commissie bestelde studies stemmen overeen in hun conclusie dat het in rekening brengen van de ILUC het voordeel van de biobrandstoffenketen sterk vermindert op het vlak van vermindering van uitstoot van broeikasgassen. Voor de biodieselketen (palm, soja, maar ook koolzaad en zonnebloem) is de balans negatief. Diezelfde leden van de raad menen daarom dat de Belgische overheden een meer proactieve rol zouden moeten spelen op Europees niveau in dit dossier. Ze zouden ook intern de gevolgen moeten trekken uit de conclusies van die studies en ophouden met steun te verlenen aan een industrie die bijdraagt aan de opwarming van het klimaat.

- [21] Diezelfde leden²⁰ van de Raad zijn bovendien van mening dat het feit dat buiten de rapportering²¹ geen rekening wordt gehouden met de sociale criteria deze criteria ongeschikt maakt om inbreuken op de mensenrechten te voorkomen en België hierdoor in tegenspraak brengt met zijn internationale verbintenissen²². Deze leden herinneren daarenboven aan het bestaan van tal van internationale akkoorden en principes waarop de sociale criteria moeten rusten die een duurzame productie van biobrandstoffen regelen. Zij verwijzen naar Bijlage 4 van het door de FRDO uitgebrachte advies "Biomassa" voor een algemeen overzicht van deze akkoorden en principes. De goedkeuring van deze verdragen mag evenwel niet als een toereikende voorwaarde worden beschouwd en er dient ook rekening te worden gehouden met hun effectieve uitvoering als criterium, wat een doeltreffende controle vereist.

Hoewel een rapportering over de effectieve omzetting van de IAO-conventies is voorzien (Bijlage II) – wat een vooruitgang betekent –, hebben diezelfde leden van de raad niettemin hun twijfels over de vraag of een mechanisme dat enkel op documenten berust wel voldoende is, in het bijzonder voor landen waar de overheidsstructuur zwak is of onderhevig aan disfuncties.

- [22] Diezelfde leden²³ vinden daarnaast dat er indicatoren inzake voedselveiligheid en voedselsoevereiniteit nodig zijn.

De andere leden steunen dit standpunt niet.

²⁰ Leden die dit standpunt steunen: Mevr. Anne Panneels, Dhr. Jan Turf – ondervoorzitters ; Dhr. Roland de Schaetzen (Natagora), Mevr. Lieze Cloots (BBL), Mevr. Jacqueline Miller (IEW), Mevr. Sabien Leemans (WWF) – vertegenwoordigers van de NGO's voor milieubescherming ; Dhr. Bert De Wel (ACV), Dhr. Claude Rolin (ACV), Mevr. Diana Van Oudenhoven (ACLVB), Dhr. Daniel Van Daele (FGTB), Dhr. Sébastien Storme (FGTB) – vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties ; Dhr. Marc Vandercammen (OIVO), Dhr. Christian Rousseau (Test-Aankoop) – vertegenwoordigers van de NGO's die de belangen van de verbruikers verdedigen ; Dhr. Gert Vandermosten (VODO), Dhr. Jo Dalemans (Broederlijk Delen), Dhr. Nicolas Van Nuffel (CNCD) – vertegenwoordigers van de NGO's voor ontwikkelingssamenwerking ; Mevr. Monique Carnol (ULg), Dhr. Edwin Zaccai (ULB) – vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus.

Lid die zich bij dit standpunt onthoudt: Dhr. Theo Rombouts – voorzitter.

De andere leden steunen dit standpunt niet.

²¹ Cf. art. 15, § 2, van het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit.

²² België heeft verscheidene internationale verdragen ondertekend die garanderen dat men in België en in derde landen deze rechten geniet (met name het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten).

²³ Leden die dit standpunt steunen: Mevr. Anne Panneels, Dhr. Jan Turf – ondervoorzitters ; Dhr. Roland de Schaetzen (Natagora), Mevr. Lieze Cloots (BBL), Mevr. Jacqueline Miller (IEW), Mevr. Sabien Leemans (WWF) – vertegenwoordigers van de NGO's voor milieubescherming ; Dhr. Bert De Wel (ACV), Dhr. Claude Rolin (ACV), Mevr. Diana Van Oudenhoven (ACLVB), Dhr. Daniel Van Daele (FGTB), Dhr. Sébastien Storme (FGTB) – vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties ; Dhr. Marc Vandercammen (OIVO), Dhr. Christian Rousseau (Test-Aankoop) – vertegenwoordigers van de NGO's die de belangen van de verbruikers verdedigen ; Dhr. Gert Vandermosten (VODO), Dhr. Jo Dalemans (Broederlijk Delen), Dhr. Nicolas Van Nuffel (CNCD) – vertegenwoordigers van de NGO's voor ontwikkelingssamenwerking ; Mevr. Monique Carnol (ULg), Dhr. Edwin Zaccai (ULB) – vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus.

Lid die zich bij dit standpunt onthoudt: Dhr. Theo Rombouts – voorzitter.

De andere leden steunen dit standpunt niet.

[23] Andere leden²⁴ van de raad wijzen er nogmaals op dat de Europese duurzaamheidscriteria tot de strengste ter wereld behoren en dat ze op termijn op Europees niveau kunnen worden aangepast. Ze herinneren aan hun standpunt uitgedrukt in de paragrafen [12] en [18]²⁵ en ook aan het bestaan van artikel 17, § 7 van de genoemde richtlijn 2009/28/EG met betrekking tot het verslag dat de Europese Commissie moet overmaken aan het Europese Parlement over de ratificatie en uitvoering van een reeks sociale conventies. In dat kader noteren diezelfde leden ook dat de Commissie, zo nodig, corrigerende maatregelen zal voorstellen.

Diezelfde leden vinden dat men zich, voor de ILUC bijvoorbeeld, moet baseren op correcte cijfers en analysemethodes. Zij vinden evenwel ook dat een opkomende Europese industrie niet verlamd zou mogen worden omdat er (nog) geen 100% correcte gegevens beschikbaar zijn.

[24] Sommige leden²⁶ van de Raad stellen zich ernstig vragen bij de verantwoordelijkheid (meer bepaald in termen van boetes bij niet-conformiteit) waaraan de aardolieoperatoren zich blootstellen die, te goeder trouw, partijen biobrandstoffen met conformiteitscertificaat op de markt zouden brengen die *a posteriori* evenwel niet als duurzaam zouden worden erkend (bijvoorbeeld 6 maanden of een jaar later) door de overheid. In het belang van alle betrokken partijen (producenten van biocomponenten en aardolieoperatoren) moet enerzijds deze situatie worden opgehelderd en moet anderzijds alles in het werk worden gesteld om het risico op fraude bij de afgifte van duurzaamheids certificaten te vermijden.

2.2.2. Certificeringssystemen

[25] Sommige leden²⁷ van de raad herinneren eraan dat als een biobrandstof voldoet aan een van de hieronder genoemde schema's dat product ook beantwoordt aan de duurzaamheidscriteria van de Europese richtlijnen. De schema's die in overweging zijn genomen zijn:

1. de norm (pr) EN 16214;
2. het overeenkomstig certificeringssysteem, dat moet voldoen aan de voorwaarden voorzien in de artikelen 9 tot 14 van het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit;

²⁴ Leden die dit standpunt steunen: Mevr. Isabelle Callens – ondervoorzitster ; Dhr. Piet Vanden Abeele (UNIZO), Mevr. Ann Nachtergaele (FEVIA), Mevr. Anne Defourny (VBO), Mevr. Isabelle Chaput (Essenscia), Mevr. Marie-Laurence Semaille (FWA) – vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties ; Mevr. Hilde De Buck (Electrabel) – vertegenwoordiger van de energieproducenten ; Mevr. Lieve Helsen (KUL) – vertegenwoordiger van de wetenschappelijke milieus.

Leden die zich bij dit standpunt onthouden: Dhr. Theo Rombouts – voorzitter ; Dhr. Edwin Zaccāi (ULB) – vertegenwoordiger van de wetenschappelijke milieus.

De andere leden steunen dit standpunt niet.

²⁵ Voor wat de sociale criteria betreft.

²⁶ Leden die dit standpunt steunen: Mevr. Isabelle Callens, Mevr. Anne Panneels – ondervoorzitters ; Dhr. Piet Vanden Abeele (UNIZO), Mevr. Anne Defourny, Mevr. Ann Nachtergaele (FEVIA), Mevr. Isabelle Chaput (Essenscia), Mevr. Marie-Laurence Semaille (FWA) – vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties ; Mevr. Hilde De Buck (Electrabel) – vertegenwoordiger van de energieproducenten ; Dhr. Bert De Wel (ACV), Dhr. Claude Rolin (ACV), Mevr. Diana Van Oudenhoven (ACLVB), Dhr. Daniel Van Daele (FGTB), Dhr. Sébastien Storme (FGTB) – vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties ; Dhr. Christian Rousseau (Test-Aankoop) – vertegenwoordigers van de NGO's die de belangen van de verbruikers verdedigen ; Mevr. Monique Carnol (ULg), Mevr. Lieve Helsen (KUL), Dhr. Edwin Zaccāi (ULB) – vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus.

Leden die zich bij dit standpunt onthouden: Dhr. Theo Rombouts – voorzitter ; Dhr. Roland de Schaetzen (Natagora), Mevr. Lieze Cloots (BBL) – vertegenwoordigers van de NGO's voor milieubescherming.

De andere leden steunen dit standpunt niet.

²⁷ Leden die dit standpunt steunen: Mevr. Isabelle Callens – ondervoorzitster ; Dhr. Piet Vanden Abeele (UNIZO), Mevr. Ann Nachtergaele (FEVIA), Mevr. Anne Defourny (VBO), Mevr. Isabelle Chaput (Essenscia), Mevr. Marie-Laurence Semaille (FWA) – vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties ; Mevr. Hilde De Buck (Electrabel) – vertegenwoordiger van de energieproducenten.

Lid die zich bij dit standpunt onthoudt: Dhr. Theo Rombouts – voorzitter.

De andere leden steunen dit standpunt niet.

3. de vrijwillige systemen die door de Europese Commissie zijn goedgekeurd;
4. de bilaterale of multilaterale akkoorden.

In het geval van vrijwillige systemen zoals die door de Europese Commissie zijn goedgekeurd, voegt het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit bijkomende voorwaarden toe (Bijlage II van het ontwerp-KB), wat artikel 114 van het VWEU te buiten gaat en indruist tegen de genoemde richtlijn 2009/28/EG²⁸. De vrijwillige systemen moeten, na goedkeuring door de Europese Commissie, door alle lidstaten worden goedgekeurd en er mogen geen bijkomende voorwaarden worden opgelegd.

[26] Andere leden²⁹ van de Raad zijn daarentegen van mening dat het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit geenszins het VWEU overtreedt voor zover Bijlage II van het ter advies voorgelegde ontwerp-KB een verplichting tot rapportering uitvoert die is voorzien in artikel 17, § 7 van de genoemde richtlijn 2009/28/EG. Diezelfde leden verduidelijken daarenboven dat deze richtlijn een resultaatsverplichting en geen middelenverplichting invoert en dat België bijgevolg de middelen kan kiezen die geschikt lijken om de verplichtingen uit te voeren die het land krachtens deze richtlijn zijn opgelegd. Bovendien, en zodra België zich in een kennisgevingsprocedure bevindt bij de Europese Commissie, wordt een mogelijke inbreuk op de interne markt *de facto* onder de aandacht gebracht door de diensten van de Europese Commissie en hoeft bijgevolg niet onder de aandacht te worden gebracht in dit advies.

Diezelfde leden van de raad merken op dat de verplichting die aan de economische actoren wordt opgelegd om de informatie voorzien in Bijlage II over te maken aan de bevoegde overheid, de omzetting is van artikelen 17, § 7, en 18, § 3 van de genoemde richtlijn 2009/28/EG. Deze informatie moet door de lidstaten worden overgemaakt aan de Europese Commissie die er een samenvatting van publiceert op het online openbaar transparantieplatform, waarbij de vertrouwelijkheid van gevoelige handelsinformatie wordt gevrijwaard.

Bepaalde elementen die in de richtlijn worden vermeld, ontbreken evenwel in het ontwerp-KB in voorbereiding, met name de rapportering over *"de gevolgen van de toegenomen vraag naar biobrandstof voor de sociale duurzaamheid in de Gemeenschap en derde landen, en over de gevolgen van het biobrandstofbeleid van de Gemeenschap voor de beschikbaarheid van levensmiddelen tegen een betaalbare prijs, met name voor de bevolking in de ontwikkelingslanden, en voor verdere ontwikkelingskwesties. In het verslag komt ook aan de orde in hoeverre de rechten inzake landgebruik worden gerespecteerd"*. Diezelfde leden van de Raad vinden dat deze elementen deel zouden moeten uitmaken van Bijlage II van het ter advies voorgelegde ontwerp-KB. Bovendien zijn er gepaste indicatoren nodig.

Het is van belang te noteren dat de richtlijn in zijn artikel 17, § 7 ook voorziet dat, als gevolg van haar eerste verslag dat in 2012 zal worden ingediend, *"de Commissie, zo nodig, corrigerende maatregelen [zal] voorstellen, met name wanneer uit bepaalde elementen blijkt dat de productie van biobrandstoffen een aanzienlijke invloed heeft op de prijs van levensmiddelen"*.

²⁸ Cf. alinea 1 en punt 94 van de inleiding van richtlijn 2009/28/EG.

²⁹ Leden die dit standpunt steunen: Mevr. Anne Panneels, Dhr. Jan Turf – ondervoorzitters ; Dhr. Roland de Schaetzen (Natagora), Mevr. Lieze Cloots (BBL), Mevr. Jacqueline Miller (IEW), Mevr. Sabien Leemans (WWF) – vertegenwoordigers van de NGO's voor milieubescherming ; Dhr. Bert De Wel (ACV), Dhr. Claude Rolin (ACV), Mevr. Diana Van Oudenhoven (ACLVB), Dhr. Daniel Van Daele (FGTB), Dhr. Sébastien Storme (FGTB) – vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties ; Dhr. Marc Vandercammen (OIVO), Dhr. Christian Rousseau (Test-Aankoop) – vertegenwoordigers van de NGO's die de belangen van de verbruikers verdedigen ; Dhr. Gert Vandermosten (VODO), Dhr. Jo Dalemans (Broederlijk Delen), Dhr. Nicolas Van Nuffel (CNCD) – vertegenwoordigers van de NGO's voor ontwikkelingssamenwerking ; Mevr. Monique Carnol (ULg), Mevr. Lieve Helsen (KUL), Dhr. Edwin Zaccai (ULB) – vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus.

Lid die zich bij dit standpunt onthoudt: Dhr. Theo Rombouts – voorzitter.

De andere leden steunen dit standpunt niet.

Diezelfde leden merken overigens op dat het recente gezamenlijke rapport³⁰ van de Wereldbank, het IMF, de WHO en de FAO over de volatiliteit van de landbouwprijzen en de voedselveiligheid tot ondubbelzinnige conclusies komt. Het beveelt de industrielanden aan af te stappen van de doelstellingen inzake verplichte consumptie want deze zijn een belangrijke factor van de volatiliteit van de landbouwprijzen op de internationale markten³¹.

In de procedure zoals die door de richtlijn is bepaald, hebben de lidstaten eerder toegang tot een reeks informatie-elementen dan de Europese Commissie. Het is dus van belang dat de Belgische overheden de beschikbare informatie zo goed mogelijk gebruiken, meer bepaald de vele recente wetenschappelijke studies, en anticiperen op de wijzigingen die zouden kunnen gebeuren, met name om de rechtsonzekerheid voor de economische actoren te verzachten.

2.2.3. Productverklaring

- [27] De FRDO veronderstelt dat een punt 15° moet worden toegevoegd aan artikel 5 van het ter advies voorgelegde ontwerp-KB, waarin de in artikel 16 van deze tekst bedoelde voorwaarden worden hernomen en dat als volgt wordt opgesteld: "*indien de grondstoffen werden geteeld en geoogst in België of in de andere lidstaten van de Europese Unie onder het voorwaardenstelsel*".
- [28] Bovendien stelt de Raad zich de vraag of het unieke referentienummer de koper en de consument beschermt door te voorkomen dat er niet-duurzame biobrandstoffen op de markt komen, want dat lijkt niet het geval te zijn³².

2.2.4. Te verduidelijken elementen

- [29] De Raad vindt dat de persoon of entiteit die *de biobrandstof op de markt brengt* niet duidelijk wordt bepaald en denkt dat dit punt zou moeten worden verduidelijkt in de artikelen 3 en 5 van het ter advies voorgelegde ontwerp-KB, terwijl tegelijk de vertrouwelijkheid wordt gegarandeerd van de informatie die moet worden verstrekt. Ook het begrip "op de markt brengen" zou moeten worden verduidelijkt.
- [30] De FRDO gelooft dat het ook nuttig zou zijn om te verduidelijken wie verantwoordelijk is voor het overmaken van de informatie bedoeld in artikel 5 van het ter advies voorgelegde ontwerp-KB aan de bevoegde overheden.
- [31] De Raad wil ook weten binnen welke termijn de bevoegde overheden de betrokken producenten ervan op de hoogte zullen brengen dat een partij biobrandstof als niet-duurzaam wordt beschouwd³³, om te vermijden dat deze op de markt komt, en vraagt dat een mededeling van de informatie aan de bevoegde overheden wordt voorzien in artikel 9, § 3 van het ter advies voorgelegde ontwerp-KB.
- [32] Tot slot vindt de FRDO dat de ondertitel van het ontwerp-KB dat wordt herzien zou moeten luiden "In toepassing van de artikelen 9, § 3, 10, § 3, en 15, § 2".

³⁰ Zie http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/hlpe/hlpe_documents/HLPE-price-volatility-and-food-security-report-July-2011.pdf.

³¹ Cf. p. 13 van het rapport.

³² Cf. opstellen van artikel 19 van het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit dat bepaalt dat de bevoegde overheid een duurzaamheidattest van biobrandstoffen uitreikt "*uiterlijk op 30 april van het jaar volgend op het op de markt brengen van de partijen biobrandstoffen*".

³³ Cf. art. 17, § 3 van het ter advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit.

Bijlage 1. Stemgerechtigde leden van de algemene vergadering die hebben deelgenomen aan de stemming voor dit advies

- De voorzitter en 3 ondervoorzitters:
T. Rombouts, I. Callens, J. Turf, A. Panneels
- 4 van de 6 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor milieubescherming:
R. de Schaetzen (Natagora), J. Miller (IEW), S. Leemans (WWF), L. Cloots (BBL)
- 3 van de 6 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkelingssamenwerking:
N. Van Nuffel (CNCD), G. Vandermosten (VODO), J. Dalemans (Broederlijk Delen)
- De 2 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties die de belangen van verbruikers verdedigen:
M. Vandercammen (OIVO), Chr. Rousseau (Test-Aankoop)
- 5 van de 6 vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties:
B. De Wel (ACV), Claude Rolin (ACV), D. Van Oudenhoven (ACLVB), D. Van Daele (FGTB), Sébastien Storme (FGTB)
- 5 van de 6 vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties:
A. Defourny (VBO), I. Chaput (Essenscia), A. Nachtergaele (FEVIA), P. Vanden Abeele (UNIZO), M.-L. Semaille (FWA)
- 1 van de 2 vertegenwoordigers van de energieproducenten:
H. De Buck (Electrabel)
- 3 van de vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus:
L. Helsen (KUL), M. Carnol (ULg), E. Zaccai (ULB)

Totaal: 27 van de 38 stemgerechtigde leden

Bijlage 2. Vergaderingen voor de voorbereiding van dit advies

De werkgroep “productnormen” vergaderde op 2 en 30 september 2011 om dit advies voor te bereiden.

Bijlage 3. Personen die meewerkten aan de voorbereiding van dit advies.

- Prof. Luc LAVRYSEN (UGent, voorzitter van de werkgroep)

Stemgerechtigde leden en hun vertegenwoordigers

- De hr. Mathias BIENSTMAN (Bond Beter Leefmilieu)
- De hr. Bernard CLAEYS (BPF)
- De hr. Stéphane DESGAIN (CNCD)
- Mevr. Anaïs DEVILLE (CRIOC-OIVO)
- Mevr. Brigitte GLOIRE (Oxfam)
- Mevr. Florence KROFF (FIAN)
- Mevr. An LAMBRECHTS (Greenpeace)
- M. Noé LECOCQ (IEW)
- De hr. Hendrik LEMAHIEU (BBA)
- De hr. Fons MAES (Belgian Biodiesel Board)
- Mevr. Lara MERTENS (Valbiom)
- De hr. François POLET (CETRI)
- Mevr. Marie TELLER (FIAN)

- De hr. Olivier VAN DER MAREN (FEB)
- Mevr. Diana VAN OUDENHOVEN (CGSLB)
- Mevr. Valérie XHONNEUX (IEW)

Uitgenodigde experts

- De hr. Michel DEGAILLIER (FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu)
- Mevr. Anne-France RIHOUX (Kabinet Magnette)

Secretariaat

- De hr. Jan DE SMEDT
- De hr. Alexis DALL'ASTA